

การค้าพืชผักผลไม้ไทย-จีน หลังเปิดเสรีการค้า

กนกวรรณ จงเจริญยิ่งยง

การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางการเมืองโลก ได้นำมาสู่การจัดระเบียบทางเศรษฐกิจโลกใหม่ (New Economic Order) โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบการค้าใหม่ของโลก (New Trading Order) ซึ่งส่งผลต่อการขยายตัวของการค้า การลงทุน การเงินระหว่างประเทศ และยังสร้างแรงกดดันต่อการปรับตัวในด้านการแข่งขันอย่างรุนแรง ทำให้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเปลี่ยนแปลงไป (Changing Comparative Advantage) ประเทศที่ปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมดังกล่าวย่อมเสียเปรียบในการแข่งขัน ผลของการจัดระเบียบเศรษฐกิจและการค้าโลกก่อให้เกิดการขยายตัวของการค้าสินค้าและบริการ (Trade in Goods and Services) จากการเจรจาการค้าพหุภาคี (GATT) ในรอบอูรุกวัย ได้นำไปสู่การจัดตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ซึ่งมีส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการค้าเสรี (Free Trade) มากขึ้นทั้งในระดับพหุภาคี และทวิภาคี ซึ่งเห็นได้จากการปรากฏตัวของกลุ่มเศรษฐกิจใหม่ในภูมิภาคต่างๆ ของโลก

ที่มา : ผู้จัดการออนไลน์

จากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองโลก ทำให้ประเทศไทยเข้าสู่การจัดระเบียบเศรษฐกิจโลกใหม่ตามแนวทางระบบทวิภาคีนิยม (Bilateralism) ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเปิดการค้าเสรีกับประเทศจีน แม้ขนาดของประเทศไทยจะไม่เท่ากัน ซึ่งย่อมเกิดผลดีและผลเสียต่อประเทศไทย และเกษตรกรไทย ดังนั้นบทความนี้จึงเป็นการนำเสนอรายงานถึงผลที่เกิดขึ้นเฉพาะด้านการค้าพืชผักและผลไม้ ปัญหาและอุปสรรคจากการค้าระหว่าง 2 ประเทศ โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ช่วง คือ ปี 2545 (ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน) และปี 2547 (หลังเปิดการค้าเสรีไทย-จีน) เท่านั้น

สถานการณ์การค้าพืชผักผลไม้ระหว่างไทย-จีน ในปี 2545 เทียบกับ ปี 2547

จากการศึกษาสถานการณ์การค้าพืชผักและผลไม้ระหว่างประเทศไทยและประเทศจีน โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลาได้แก่ ปี 2545 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเก็บภาษีนำเข้าและส่งออกระหว่างประเทศไทยและจีนสูงถึงร้อยละ 7 - 36 และ ปี 2547 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเปิดเสรีการค้าไทย-จีนจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงปริมาณจากการเปิดการค้าเสรีกับจีน โดยการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบในช่วง 1 ปี ทั้งก่อนและหลังเปิดการค้าเสรี คือ ก่อนเปิดการค้าเสรีตั้งแต่เดือนมกราคม 2545 - ธันวาคม 2545 และ หลังเปิดการค้าเสรีตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 - ธันวาคม 2547 ดังตารางที่ 1

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน (ม.ค. - ธ.ค. 45) ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกพืชผัก 4,408 ล้านบาท ในขณะที่มีมูลค่าการนำเข้าเพียงแค่ 389 ล้านบาทเท่านั้น และในปีนี้ ประเทศไทยเกินดุลจากการค้าอยู่ 4,019 ล้านบาท แต่หลังเปิดการค้าเสรีไทย-จีน (ม.ค. - ธ.ค. 47) แล้ว พบว่ามูลค่าการส่งออกพืชผักของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นเป็น 8,600 ล้านบาท ในขณะที่มีมูลค่าการนำเข้า 1,443 ล้านบาท ทำให้ประเทศไทยเกินดุลการค้าสูงถึง 7,157 ล้านบาท

ตารางที่ 1 สรุปการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการส่งออก-นำเข้า ดุลการค้าก่อนและหลังลดภาษีร้อยละ 0

หมวดสินค้า	มูลค่าการส่งออก ของไทย (ล้านบาท)	มูลค่าการนำเข้า ของไทย (ล้านบาท)	ดุลการค้า (ล้านบาท)
พืชผัก			
ก่อนเปิดการค้าเสรี (ม.ค. - ธ.ค. 45)	4,408	389	+4,019
หลังเปิดการค้าเสรี (ม.ค. - ธ.ค. 47)	8,600	1,443	+7,157
การเปลี่ยนแปลง	+95%	+270%	+3,138
ผลไม้			
ก่อนเปิดการค้าเสรี (ม.ค. - ธ.ค. 45)	1,486	1,184	+302
หลังเปิดการค้าเสรี (ม.ค. - ธ.ค. 47)	2,934	2,703	+231
การเปลี่ยนแปลง	+97%	+128%	-71

ที่มา: กรมศุลกากร

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างปี 2545 กับ 2547 พบว่าประเทศไทยแม้จะได้เปรียบจากการค้าในสินค้าพืชผัก คือ มีตัวเลขเกินดุลเพิ่มสูงถึง 3,138 ล้านบาท แต่กลับพบว่ามูลค่าการนำเข้ามีสูงมากคิดเป็นร้อยละ 270 โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ คือ กระเทียม หอมหัวใหญ่ และแครอท ซึ่งมูลค่าการนำเข้ามีสัดส่วนสูงกว่ามูลค่าการส่งออกอย่างมาก โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญในหมวดนี้มากกว่าร้อยละ 90 เป็นการส่งออกมันสำปะหลัง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพืชผักชนิดอื่นของไทยได้รับผลกระทบที่ชัดเจนจากการเปิดเสรีการค้า ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงมูลค่าการส่งออก-นำเข้าของสินค้าพืชผัก

สินค้า	มูลค่าการส่งออกของไทย (บาท)		มูลค่าการนำเข้าของไทย (บาท)	
	ปี 2545	ปี 2547	ปี 2545	ปี 2547
มันฝรั่งสดหรือแช่เย็น	210	0	6,292,769	24,543,034
มะเขือเทศสดหรือแช่เย็น	0	0	62,736	196,088
หอมหัวใหญ่ กระเทียม	124,517	1,359,445	114,425,329	299,075,735
กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก	0	0	307,006	28,671,514
ผักกาดหอม และชิโครี่	0	0	19,454	554,976
แครอท เทอร์นิป	0	0	44,076,305	331,207,122
แตงร้านและแตงกวา	0	0	1,615	0
พืชผักตระกูลถั่ว	0	0	714,063	7,806,232
พืชผักอื่นๆ สดหรือแช่เย็น	2,460,650	2,623,715		
5,310,367	36,290,570			
พืชผัก (ดิบ) แช่เย็นจนแข็ง	481,683	5,831,710	9,766,366	18,222,864
พืชผักที่ทำไว้ไม่ให้เสียชั่วคราว	0	1,531,498	49,401,850	91,969,025
พืชผักแห้ง	119,074	2,884,068	124,015,703	561,065,791
พืชผักตระกูลถั่ว	597,146	4,326,585	33,841,454	38,253,859
มันสำปะหลัง	4,404,257,086	8,581,143,811	592,185	4,666,497
รวม	4,408,040,366	8,599,700,832	388,827,202	1,442,523,307

ที่มา: กรมศุลกากร

สำหรับสินค้าผลไม้ จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนเปิดการค้าเสรีไทย-จีน (ม.ค. - ธ.ค. 45) ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออก 1,486 ล้านบาท ในขณะที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงถึง 1,184 ล้านบาท ทำให้ประเทศไทยเกินดุลจากการค้าอยู่ 302 ล้านบาท แต่หลังเปิดการค้าเสรีไทย-จีน (ม.ค. - ธ.ค. 47) แล้ว พบว่ามูลค่าการส่งออกผลไม้ของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นเป็น 2,934 ล้านบาท ในขณะที่มีมูลค่า

ตารางที่ 3 แสดงมูลค่าการส่งออก-นำเข้าของสินค้าผลไม้

สินค้า	มูลค่าการส่งออกของไทย (บาท)		มูลค่าการนำเข้าของไทย (บาท)	
	ปี 2545	ปี 2547	ปี 2545	ปี 2547
มะพร้าว	2,112,975	34,394,673	0	0
ลูกนัตอื่นๆสดหรือแห้ง	5,606	2,000,739	184,696,951	236,022,115
กล้วยสดหรือแห้ง	24,785,980	68,979,978	0	305
อินทผลัม มะเดื่อ ฯลฯ	49,300,045	270,010,508	0	1,757,304
ผลไม้จำพวกส้มสดหรือแห้ง	20,177,987	15,996,781	3,812,865	30,557,634
องุ่นสดหรือแห้ง	0	0	1,029,595	51,502,781
แตง แตงโม และมะละกอ สด	31,646,987	30,696,018	93,677	2,768,074
แอปเปิ้ล แพร์และควินซ์สด	0	0	974,557,859	2,236,987,947
แอปริคอต เชอร์รี่ ท้อ	0	0	11,097,985	8,049,728
ผลไม้อื่นๆ สด	136,010,625	1,458,751,619	2,988,341	32,843,586
ผลไม้และลูกนัต	9,455,087	8,044,796	135,141	27,494,398
ผลไม้และลูกนัตทำไว้ไม่ให้เสีย	0	0	42,534	12,324,321
ผลไม้แห้ง	1,212,965,998	1,044,912,546	6,003,190	62,803,871
เปลือกผลไม้ส้ม/เปลือกแตง	8,741	0	26,000	104,285
รวม	1,486,470,031	2,933,787,658	1,184,484,138	2,703,216,349

ที่มา: กรมศุลกากร

การนำเข้าก็เพิ่มสูงขึ้นถึง 2,703 ล้านบาท ทำให้ประเทศไทยเกินดุลการค้าอยู่ 231 ล้านบาท

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างปี 2545 กับปี 2547 พบว่า หลังจากเปิดการค้าเสรีแล้ว ประเทศไทยขาดดุลจากการค้าสินค้าผลไม้สูงถึง 71 ล้าน โดยมูลค่าการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 128 ซึ่งสินค้านำเข้าส่วนใหญ่ที่สำคัญคือ แอปเปิ้ล ลูกแพร์ องุ่น ขณะที่การส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ

97 เท่านั้น โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญคือ ลำไย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลไม้ของไทยก็ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าเช่นเดียวกับพืชผัก ดังตารางที่ 3

ผลที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยจากการเปิดเสรีการค้าไทย-จีน

ผลดี

1. สำหรับเกษตรกรไทยที่ปลูกผักและผลไม้ทั่วไป โดยเฉพาะพืชผักผลไม้ที่สำคัญของไทย คือ ทุเรียน ลำไย เงาะ มะม่วง กล้วย ส้มโอ มะพร้าว และมันสำปะหลังเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีการค้าไทย-จีนเนื่องจากมีตลาดขนาดใหญ่รองรับ ซึ่งส่งผลให้ราคาพืชผักผลไม้ดังกล่าวมีเสถียรภาพและราคาดีขึ้น
2. สำหรับผู้ส่งออกพบว่า การเปิดเสรีการค้าไทย-จีนทำให้การส่งออกพืชผักผลไม้ไปยังประเทศจีนโดยตรงได้ง่ายขึ้น ซึ่งในอดีตการส่งออกส่วนใหญ่ต้องส่งผ่านยังฮ่องกง จากสถิติปี 2545 มีการส่งออกผลไม้ไปฮ่องกง มูลค่า สูงถึง 3,189 ล้านบาท และ ส่งไปจีนเพียง 1,486 ล้านบาท ในขณะที่ปี 2546 มีการส่งออกไปจีนเพิ่มขึ้นเป็น 2,824 ล้านบาท และส่งออกไปยังฮ่องกงลดลงเหลือเพียง 1,965 ล้านบาท จากการส่งออกพืชผักผลไม้ไปยังประเทศจีนได้โดยตรง ทำให้ผู้ส่งออกสามารถประหยัดต้นทุนที่เกิดจากการขนส่งและต้นทุนที่เกิดจากการเก็บรักษาโดยเฉพาะพืชผักผลไม้สด
3. สำหรับผลทางด้านการค้าระหว่างไทย-จีน เมื่อนำทฤษฎีเบื้องต้นสหภาพศุลกากร (The Basic Theory of Custom Union)¹ ของ Viner มาอธิบาย

¹ ทฤษฎีสหภาพศุลกากร (The Basic Theory of Custom Union) แสดงให้เห็นว่าการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจมักจะเกิดผลทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยข้อดีก็คือ เกิดการสร้างปริมาณการค้า ส่วนข้อเสียคือ เกิดการหันเหทิศทางการค้า ส่วนการที่จะพิจารณาว่าเกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไรนั้น จะดูที่ลักษณะของสินค้าซึ่งประเทศส่วนใหญ่ที่จะรวมกันนั้นทำการผลิตอยู่ คือ 1) ถ้ากลุ่มประเทศที่ผลิตสินค้าแตกต่างกันหรือลักษณะของสินค้าไม่แข่งขันกันมารวมกลุ่มกันแล้ว ถึงแม้ว่าไม่มีการรวมกลุ่มก็จะต้องทำการค้าขายกันอยู่ดี เมื่อมารวมกลุ่มกันการค้าอาจเพิ่มขึ้นไม่มากนัก และมีโอกาสที่จะเกิดการหันเหทิศทางการค้ากับประเทศนอกกลุ่มสูงมาก หรือ 2) ถ้ากลุ่มประเทศที่ผลิตสินค้าเหมือนกัน หรือลักษณะของสินค้าเป็นการแข่งขันกันมารวมกลุ่มกัน และแต่ละประเทศมีประสิทธิภาพการผลิตที่แตกต่างกัน โดยถนัดไม่ซ้ำกันแล้ว การรวมกลุ่มก็จะก่อให้เกิดการสร้างปริมาณการค้าในกลุ่มสูงมาก ในขณะที่แนวโน้มที่จะเกิดการหันเหทิศทางการค้ากับประเทศนอกกลุ่มมีน้อย

พบว่า การเปิดเสรีทางการค้าไทย-จีนก่อให้เกิดผลดีในการสร้างปริมาณการค้าในกลุ่มสูงมาก และการหันเหทิศทางการค้ากับประเทศนอกกลุ่มมีน้อย คือ ประเทศไทยและประเทศจีนทำการผลิตสินค้าพืชผักผลไม้เหมือนกัน แต่มีประสิทธิภาพการผลิตที่แตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะทางภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยแตกต่างกัน ตัวอย่างที่ดีคือการนำเข้าแอปเปิ้ล พบว่า ก่อนการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน ประเทศไทยมีการนำเข้าแอปเปิ้ลจากประเทศนอกกลุ่ม ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส แอฟริกาใต้ และนิวซีแลนด์ แต่เมื่อเปิดการค้าเสรีไทย-จีนแล้วพบว่า แอปเปิ้ลส่วนใหญ่ที่จำหน่ายในประเทศไทยมากกว่าร้อยละ 70 นำเข้ามาจากประเทศจีนทั้งสิ้น (ที่มา จากสถาบันอาหาร)

ผลเสีย

1. สำหรับเกษตรกรไทยที่ปลูกกระเทียม เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปิดการค้าเสรีไทย-จีน ถึงแม้ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พยายามที่จะแก้ปัญหาโดยการลดพื้นที่เพาะปลูกในฤดูการผลิตลง จากเดิมที่มีพื้นที่ในการปลูกกระเทียมจำนวน 130,000 ไร่ ประกาศลดพื้นที่จำนวน 52,000 ไร่ โดยเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับค่าชดเชย หากเปลี่ยนไปปลูกไม้ดอกไม้ประดับจะได้ไร่ละ 2,500 บาท หากปลูกไม้ยืนต้นจะได้ไร่ละ 2,000 บาท และหากเปลี่ยนไปปลูกพืชล้มลุกจะได้ไร่ละ 1,500 บาทต่อไร่ แต่อย่างไรก็ตามมาตรการการลดพื้นที่เพาะปลูกในฤดูการผลิตก็ไม่ประสบผลสำเร็จ ถึงแม้จะเข้มงวดจัดเป็นสินค้าเกษตรใน 23 รายการที่มีพันธะผูกพันตามข้อตกลงทางการเกษตร (Agreement on Agriculture) ปี 2538 ภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลกก็ตาม ซึ่งเงื่อนไขขององค์การการค้าโลกบังคับให้รัฐบาลดำเนินการเปิดเสรีก่อน อีกทั้งยังต้องลดภาษีการนำเข้าและลดการอุดหนุนทั้งในด้านการผลิตและการส่งออก จึงทำให้เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมต้องเผชิญกับความผันผวนของราคามาโดยตลอด ยิ่งไปกว่านั้นหลังจากที่มีการเปิดเสรีการค้าไทย-จีนแล้ว เกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมยิ่งได้รับผลกระทบที่ทวีความรุนแรงขึ้น คือ ราคากะเทียมตกต่ำลงมากที่สุด ในปี 2545 กระเทียม

สดมีราคาสูงถึงกิโลกรัมละ 8.54 บาท แต่เมื่อเปิดการค้าเสรี พบว่า กระทบ สดมีราคาต่ำลงเหลือเพียงกิโลกรัมละ 6 บาท ในปี 2547 ส่วนกระทบแห้ง พบว่าในปี 2545 มีราคาสูงถึงกิโลกรัมละ 25.64 บาท แต่ในปี 2547 กลับเหลือเพียง 18.37 บาทต่อกิโลกรัม (ที่มา กระทรวงเกษตรฯ)

2. สำหรับผลเสียทางการค้าไทย-จีน พบว่าจากการเปิดเสรีการค้า ทำให้ประเทศไทยเกิดภาวะการฟุ้งฟางทางเศรษฐกิจต่อประเทศจีนสูงมาก ซึ่งเห็นได้จากมูลค่าการนำเข้า ที่มีจำนวนสูงมากเมื่อเทียบกับการส่งออก ทั้งนี้เป็นผลอันเนื่องมาจากความหลากหลายของสินค้านำเข้าที่ประเทศไทยนำเข้ามาจากประเทศจีน จะพบว่ามีความหลากหลายสูง ไม่ได้ฟุ้งฟางเพียงสินค้าเกษตรตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น ในทำนองตรงกันข้ามกลับพบว่า การเปิดเสรีทางการค้าทำให้ความหลากหลายของการส่งออกของประเทศไทยลดลง คือ ประเทศไทยส่งออกสินค้าผักที่มีปริมาณและมูลค่าสูงได้เพียงชนิดเดียวเท่านั้น ซึ่งคือ มันสำปะหลัง จากการฟุ้งฟางการส่งออกสินค้าเฉพาะชนิดที่ได้เปรียบเพียงชนิดเดียวสามารถก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจขึ้นได้ เช่น ในกรณีที่สภาพดินฟ้าอากาศในปีนั้นไม่เอื้อต่อการเพาะปลูกพืชชนิดดังกล่าว ก็จะส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตที่เพาะปลูกได้ในปีนั้นๆ หรือ ในกรณีที่ภาวะเศรษฐกิจโลกซบเซาลง การฟุ้งฟางสินค้าเกษตรเพียงชนิดเดียว จะส่งผลกระทบต่อการส่งออกคือ จะทำให้การส่งออกลดลง และอาจเกิดภาวะขาดดุลการค้าได้
3. ผลเสียต่อประชาชนชาวไทย คือ บริโภคพืชผักผลไม้ที่มีสารพิษตกค้างสูงมาก จากประเทศจีน เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้เตรียมการป้องกันทางด้านมาตรฐานสุขอนามัยพืชไว้ ทำให้พืชผักผลไม้ที่มีสารพิษตกค้างสูงจากประเทศจีนทะลักสู่ประเทศไทยได้ง่าย

ปัญหาและอุปสรรคจากการทำการค้ากับประเทศจีน

1. ผู้ส่งออกไทยต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดจีนถึงแม้จีนจะเป็นตลาดขนาดใหญ่ มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องมาตลอด ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องการเข้าไปทำการค้ากับประเทศจีน จึงทำให้ผู้ส่งออกต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันที่รุนแรงในตลาดจีน
2. ถึงแม้จะมีการทำข้อตกลงระหว่างไทย-จีน ในการลดภาษีนำเข้าสินค้าพืชผักผลไม้ จนเหลือร้อยละ 0 แต่ในทางปฏิบัติพบว่าประเทศจีนยังคงตั้งกำแพงภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 13 - 17 ขึ้นอยู่กับแต่ละมณฑล ซึ่งถือเป็นการปกป้องตลาดภายในประเทศของตน ส่งผลให้สินค้าพืชผัก และผลไม้ของไทยยังคงมีราคาสูงเมื่อเข้าสู่ตลาดจีน
3. ปัญหาอีกประการหนึ่งสำหรับผู้ส่งออกไทยคือ ถูกสวมสิทธิ์จากพ่อค้าชาวจีน โดยเฉพาะพ่อค้าจีนที่นำเข้าผลไม้หลายชนิดจากประเทศเวียดนามและจากประเทศใกล้เคียง โดยที่ข้างกล่องบรรจุภัณฑ์จะระบุแหล่งที่มา (Certificate of Origin) ว่าเป็นสินค้าที่นำเข้าจากประเทศไทย เพื่อต้องการสิทธิพิเศษทางภาษีนำเข้าร้อยละ 0 ซึ่งในเรื่องของการสวมสิทธิ์นี้สามารถตรวจสอบถึงแหล่งกำเนิดสินค้าได้ยาก เพราะรูปร่างหน้าตาของสินค้าในภูมิภาคนี้ค่อนข้างคล้ายกัน จึงส่งผลกระทบต่อ การส่งออกผลไม้ไทย เนื่องจากผลไม้ที่พ่อค้าจีนนำมาสวมสิทธิ์ ส่วนใหญ่มักเป็นสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ และมีรสชาติที่แตกต่างจากผลไม้ไทย จนอาจก่อให้เกิดการเข้าใจผิด และไม่ยอมนำเข้าผลไม้ไทยก็ได้
4. ประเทศจีนมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barrier) เช่น มาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ซึ่งเป็นการกำหนดมาตรฐานเพื่อคุ้มครองชีวิตหรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และพืช จากแมลง ศัตรูพืช โรคหรือพาหะของโรค สารพิษในอาหาร และอื่นๆ เช่นในกรณีของลำไย พบว่า

หลังจากที่เกิดข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน แทนที่ประเทศไทยจะสามารถส่งออกผลไม้ได้เพิ่มขึ้น แต่กลับถูกกีดกันทางการค้าด้วยมาตรการกีดกันทางการค้าแบบมิใช่ภาษี โดยการอ้างว่า ลำไยอบแห้งที่ส่งออกจากประเทศไทยไม่ได้มาตรฐาน ปนเปื้อนสารเคมีอันตรายเกินกว่ามาตรฐานที่ทางประเทศจีนกำหนดไว้

บทสรุป

การรุกเข้ามาของสินค้าพืชผักและผลไม้จีนเริ่มเข้าสู่ตลาดไทยมากขึ้น ถึงแม้ตัวเลขจะปรากฏชัดเจนว่าประเทศไทยได้เปรียบจากการค้า เพราะการค้ารวมของประเทศไทยยังเกินดุลอยู่ แต่เป็นการเกินดุลจากการส่งออกมันสำปะหลัง แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งน่าเป็นห่วงในระยะยาวสำหรับเกษตรกรที่ปลูกพืชผักผลไม้ชนิดอื่น ดังนั้น ทางออกที่ดีสำหรับประเทศไทย ก็คือ ควรมีการนำมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) มาใช้เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวไทย เช่น ควรปรับมาตรฐานด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชให้เข้มงวดขึ้น เพื่อป้องกันการทะลักเข้ามาของสินค้าผักและผลไม้จากประเทศจีน อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคชาวไทยไม่ให้ได้รับสารพิษที่ตกค้างจากการบริโภคพืชผักผลไม้ของประเทศจีนอีกด้วย ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลไทยก็ควรผลักดันให้มีการเจรจาหรือเลิกอุปสรรคของมาตรการที่ไม่ใช่ เช่น การยกเลิกการตั้งกำแพงภาษีภายในประเทศจีนของแต่ละมณฑล เพื่อให้การขยายการค้าไทย-จีนสามารถจะเกิดผลในทางปฏิบัติได้

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการค้าส่งออก. 2545. รายงานภาวะสินค้าผักและผลไม้ปี 1998 - 1999. กรุงเทพฯ : กรม.
- กรมส่งเสริมการค้าส่งออก. 2545. สถานการณ์ของตลาดและแนวโน้มความต้องการนำเข้าสินค้าอาหารของจีน. กรุงเทพฯ : กรม.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2546. เส้นทางอนาคต ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-จีน. กรุงเทพฯ : กรม.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2545. **Monthly Exports of Thailand to China Year 1999-2003**. กรุงเทพฯ : กรม.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2545. **Monthly Imports of Thailand to China Year 1999-2003**. กรุงเทพฯ : กรม.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2545. สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, รายงานภาวะสินค้าผัก. กรุงเทพฯ : กรม.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, สำนักมาตรการนำเข้าส่งออกสินค้า. 2546. **ปัญหาการส่งออกผลไม้ไทยในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน**. กรุงเทพฯ : กรม.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงปักกิ่ง. 2546. **ขั้นตอนการนำเข้าผลไม้ของประเทศจีน**. กรุงเทพฯ : กรม.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2547. **ปี 2547 จีนและอาเซียนลดภาษีสินค้าเกษตรเพิ่มเติม**. กรุงเทพฯ : กรม.

กองการสินค้าทั่วไป 1 กรมการค้าต่างประเทศ. 2539. **ผลไม้และผักของสาธารณรัฐประชาชนจีน**. กรุงเทพฯ : กอง.

เฟลินดา แม่นมินทร์. 2541. รายงานการศึกษา วิเคราะห์ เรื่องการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกของจีน. กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์.

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. 2547. **ทิศทางการส่งออกและลงทุน เล่ม 7**. กรุงเทพฯ : ธนาคาร.

พิษณุ เกรียงยุทธศาสตร์. 2546. **จีนหันส่วนใหญ่นำเข้าไทยมังคุด**. มปป.

วันวิทย์ มิ่งมณีนาคิน. 2546. **คู่มือสำหรับนักธุรกิจไทย สาธารณกรมเศรษฐกิจจีน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ผู้จัดการ.

โสทธิธร มัลลิกะมาส. 2545. **บทสรุปผู้บริหารโครงการศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมของไทยในการจัดทำเขตการค้าเสรี**. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไสว วิศวานันท์. 2546. แนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมพืชผักของจีน. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนิสา สุขชี. 2546. จีนกับอุปสรรคการค้าโดยไม่ใช้ภาษี. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำพล พรรณเชษฐ์. 2539. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องเงินยักษ์ใหญ่ทางเศรษฐกิจของโลกในยุคโลกาภิวัตน์. การสัมมนาเรื่องเทคนิคและกลยุทธ์ในการค้าและการลงทุนกับประเทศจีน ณ ศูนย์สารนิเทศ หอประชุมใหญ่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อักษรศรี พาณิชยาสาน์. 2546. ข้อตกลงการค้าผัก - ผลไม้ปลอดภาษีไทย : จีน ใครเก็บเกี่ยวก่อน. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Website

- www.Rankbankerd.com/01_jam/thaiinfor/country_info/index.html
- www.bot.or.th
- www.mcot.or.th

The Trade of Vegetable and Fruit Products after Thailand-China Free Trade Area Agreement

Kanokwan Chongcharearnyingong

The paper is on “The Trade of Vegetable and Fruit Products after Thailand-China Free Trade Area Agreement”. The objectives of the study are two fold : (1) To study the Thailand-China Free Trade Area Agreement in vegetable and fruit products; and (2) to study the effect of Thailand-China Free Trade Area Agreement. To achieve the objectives of the study, it is conducted covering two periods which are 2002 and 2004. The study found that after FTAA Thailand-China balance of Trade in vegetables increased to 3,138 million Baht, but the balance of Trade in fruits decreased to 71 million Baht. Some Thai farmers took advantage of this benefit in trade, but Thai farmers who cultivated garlic lost from the FTAA, as cheaper garlic was grown in China and exported to Thailand.